

KYSELYLOMAKE: FSD3959 KUODESLUOKKALAISTEN NETTITEKSTIEN LUOTETTAVUUDEN
ARVIOINTITAITOJEN 2020-2021

QUESTIONNAIRE: FSD3959 SIXTH GRADERS ONLINE CREDIBILITY EVALUATION SKILLS
2020-2021

TÄMÄ KYSELYLOMAKE ON OSA YLLÄ MAINITTUA YHTEISKUNTATIETEELLISEEN TIETOAR-
KISTOON ARKISTOITUA TUTKIMUSMATERIAALIA.

KYSELYLOMAKETTA HYÖDYNTÄVIEN TULEE VIITATA SIIHEN ASIANMUKAISESTI LÄHDE-
VIITTEELLÄ.

THIS QUESTIONNAIRE FORMS A PART OF THE ABOVE MENTIONED DATASET, ARCHIVED AT
THE FINNISH SOCIAL SCIENCE DATA ARCHIVE.

IF THE QUESTIONNAIRE IS USED OR REFERRED TO IN ANY WAY, THE SOURCE MUST BE
ACKNOWLEDGED BY MEANS OF AN APPROPRIATE BIBLIOGRAPHIC CITATION.

DETTA FRÅGEFORMULÄR UTGÖR EN DEL AV DEN OVANNÄMDA DATAMÄNGDEN, ARKIVE-
RAD PÅ FINLANDS SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA DATAARKIV.

OM FRÅGEFORMULÄRET ÄR UTNYTTJAT ELLER REFERERAT TILL MÅSTE KÄLLAN ANGES
I FORM AV BIBLIOGRAFISK REFERENS.

Luotettavuuden arviointiin liittyvä minäpystyvyyden mittari

Mieti, **kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat sinua**. Valitse yksi seuraavista vaihtoehdoista. Väittämä kuvaa minua: 1 = erittäin huonosti / 2 = huonosti / 3 = melko huonosti / 4= ei hyvin eikä huonosti / 5 = melko hyvin / 6 = hyvin / 7 = erittäin hyvin.

1. Uskon, että osaan arvioida, onko nettisivulla oleva tieto luotettavaa.

Kuvaa minua..

1 2 3 4 5 6 7
Erittäin huonosti ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin hyvin

2. Uskon, että huomaan, jos nettisivulla on väärää tietoa.

Kuvaa minua..

1 2 3 4 5 6 7
Erittäin huonosti ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin hyvin

3. Uskon, että osaan arvioida, onko teksti julkaistu luotettavalla nettisivustolla.

Kuvaa minua..

Erittäin huonosti 1 2 3 4 5 6 7 Erittäin hyvin

4. Uskon, että osaan arvioida, voiko nettisivun kirjoittajaan luottaa.

Kuvaa minua..

1 2 3 4 5 6 7

Erittäin huonosti ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin hyvin

5. Uskon, että huomaan, jos nettisivun kirjoittaja vääristelee asioita.

Kuvaa minua..

Erittäin huonosti 1 2 3 4 5 6 7 Erittäin hyvin

6. Uskon, että osaan arvioida, pitääkö nettisivulla oleva tieto paikkansa.

Kuvaa minua..

1 2 3 4 5 6 7
Erittäin huonosti ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin hyvin

Aikaisemman tiedon mittari

Kysely 1

Alla on 12 sokeriin liittyvää väittämää. Valitse **oikein**, jos väittämä pitää mielestäsi paikkansa. Valitse **väärin**, jos väittämä ei mielestäsi pidä paikkansa. Näitä asioita ei välttämättä ole vielä opetettu koulussa. Ei siis haittaa, vaikka et olisikaan ihan varma vastauksestasi.

Sokerit ovat hiilihydraatteja.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

On olemassa erityyppisiä sokereita.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Runsas sokerin saanti laskee veren insuliinipitoisuutta.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Sokeri ei ole ihmiselle välttämätöntä.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Valkoinen sokeri sisältää kivennäisaineita.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Sokeri imeytyy nopeasti elimistöön.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Vihanneksissa ei ole sokeria.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Sokerista saa suojaravintoaineita.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Tietty sokeri on tärkeää aivojen toiminnalle.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Luonnollista sokeria on esimerkiksi maidossa.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Glukoosi on yksi sokerin tyyppi.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Sokeri edistää sydämen terveyttä.

- ☐ Oikein
☐ Väärin

Aikaisemmat käsitykset - mittari

Alla on vielä kaksi väittämää. Jos olet täysin eri mieltä, valitse 1. Jos olet täysin samaa mieltä, valitse 7. Jos et ole täysin samaa tai eri mieltä, valitse sopiva vaihtoehto näiden ääripäiden väliltä.

Sokeri aiheuttaa ylivilkkautta lapsissa.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 6 7 Täysin samaa mieltä
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Sokeri parantaa muistia.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 6 7 Täysin samaa mieltä
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Kriittisen nettilukemisen tehtävä

Tehtävänannot:

Mitä minun pitää tehdä?

Tässä tehtävässä saat lukea neljä erilaista nettisivua sokerin vaikutuksista. Sinun tehtävänäsi on laittaa sivut paremmuusjärjestykseen sen perusteella, kuinka luotettavana pidät niitä.

Faktantarkastaja Max auttaa sinua. Lue seuraavaksi, mitä sanottavaa hänellä on sinulle.

Hei!

Olen faktantarkastaja Max. Faktantarkastaja arvioi, onko nettisivuilla oleva tieto tarua vai totta.

Minua pyydetään usein laittamaan nettisivut paremmuusjärjestykseen niiden luotettavuuden perusteella. Voi kuulostaa helpolta, mutta sitä se ei suinkaan ole. Arvioinnissa pitää huomioida monia asioita!

Saat kokeilla tehtävässäsi minun kehittämiä apukysymyksiä. Lue jokainen nettisivu huolella ja vastaa sivua koskeviin kysymyksiin. Kun olet valmis, käytä vastauksia apunasi, kun laitat sivut paremmuusjärjestykseen niiden luotettavuuden perusteella.

Minäkin luen sivut ja laitan ne järjestykseen. Katsotaan lopuksi, olimmeko me samaa mieltä järjestyksestä!

Lykkyä tehtävään!

Oppilaiden lukemat sivut

Järjestys 1.

- A. Blogiteksti: Miksei synttärit voi olla sokerittomat?
- B. Sanomalehtiteksti: Lasten sokerihumala – tarua vai totta?
- C. Tutkimusperustainen teksti: Miten sokeri vaikuttaa muistiimme?
- D. Kaupallinen tekst: Miten voit parantaa muistiasia kokeessa?

Järjestys 2.

- A. Sanomalehtiteksti: Lasten sokerihumala – tarua vai totta?
- B. Blogiteksti: Miksei synttärit voi olla sokerittomat?
- C. Kaupallinen tekst: Miten voit parantaa muistiasia kokeessa?
- D. Tutkimusperustainen teksti: Miten sokeri vaikuttaa muistiimme?

Luotettavana pidettävät tekstit (pääväite tämänhetkisen tutkimustiedon mukainen):

Sanomalehtiteksti ja tutkimusperustainen teksti

Epäluotettavana pidettävät tekstit (pääväite tämänhetkisen tutkimustiedonvastainen):

Blogiteksti ja kaupallinen teksti

Maailman paras äiti -blogi

Miksei synttärit voisi olla sokerittomat?

Tänä päivänä lapset syövät aivan liikaa sokeria tuhoisin seurauksin. Pahimpia ovat lasten synttärikutsut, jossa tarjotaan valtavia määriä sokerisia herkkuja. Tämän viikon blogissani todistan, kuinka synttäreillä tarjottu valtava sokerin määrä aiheuttaa lapsissa ylivilkkautta.

Kahdeksanvuotias tyttäreni oli kutsuttu kaverinsa syntymäpäiville. Kaikki lapset olivat rauhallisia onnitellessaan päivänsankaria. Kun saavuin hakemaan lastani, sain omin silmin todistaa, kuinka lapset olivat villiintyneet täysin. Kirjaimellisesti lapset, omani mukaan lukien, menivät pitkin seiniä. Kun saavuimme kotiin, jopa isoveljellä huomasi muutoksen siskonsa käyttäytymisessä.

Syntymäpäivillä oli tarjottu limsaa, kakkua ja tikkareita. Tällainen sokerin määrä saa lapset ihan villeiksi. Haluankin vedota syntymäpäiviä järjestäviin vanhempiin. Älkää ihmeessä tarjotko kutsuilla ylenpalttisesti herkkuja. Sain seurata monta tuntia, kun tyttäreni tokeni sokerihumalasta!

-- Tämän sivun tarjoaa WordSpace --

Bloggaaja Minna T. Sääksi

Olen kolmen lapsen äiti, joka haluaa tarjota omille lapsilleen vain parasta. Kun päivät palvelee ihmisiä kaupan kassalla, on ihan parasta viettää illat lastensa kanssa.

Blogin kuvitus: Heli Nieminen

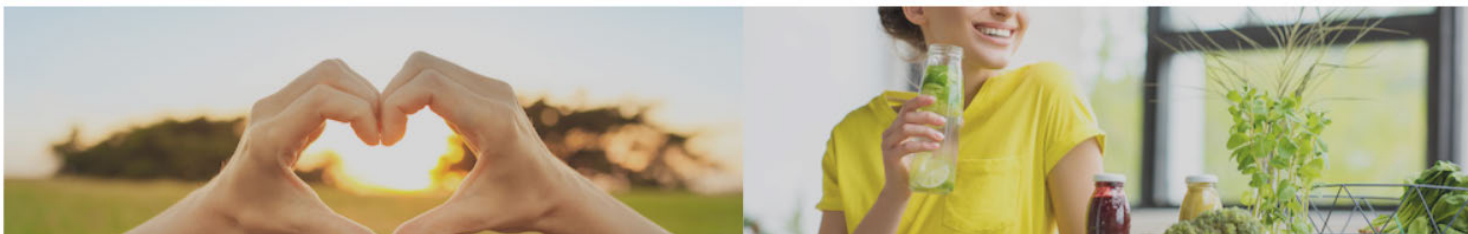
Lasten sokerihumala – totta vai tarua?

Toimittaja Reijo Kangaskorpi, terveys ja hyvinvointi

Syntymäpäivillä ja juhlapyhinä lapset syövät usein liikaa makeaa. Vanhemmat väittävät sen aiheuttavan sokerihumalaa. Mutta vaikuttaako sokeri lapsiin? Tekeekö sokeri lapsista ylivilkkaita? Nykytiedon mukaan sokeri ei aiheuta ylivilkkautta lapsissa, toteaa lastensairaalan lääkäri Market Valtasalo.

Miksi vanhemmat sitten sanovat, että sokeri saa heidän lapsensa ylivilkkäiksi? Tämä voi johtua yleisestä uskomuksesta, joka ohjaa vanhempien havaintoja, jatkaa Valtasalo. Tämä tuli ilmi tutkimuksessa, jossa kaikki lapset joivat sokeritonta juomaa. Toisille äideille kerrottiin, että hänen lapsensa oli juonut sokeroitua juomaa. He arvioivat lapsensa käyttäytyvän ylivilkkäasti. Toisille äideille sen sijaan kerrottiin, ettei juoma ollut sokeroitua. He eivät havainneet mitään muutosta lasten käytöksessä.

Vaikka sokeria ei pidä syyttää lasten ylivilkkäudesta, liiallinen sokerin syönti on haitallista ja aiheuttaa muun muassa ylipainoa, muistuttaa Valtasalo.

[Ajankohtaista](#) [Tutkimus](#) [Asiantuntijamme vastaavat](#)

Miten sokeri vaikuttaa muistiimme?

Liiallisella sokerin kulutuksella on eittämättä haitallisia terveysvaikutuksia. Painoa kertyy vyötärölle ja hampaat voivat reikiintyä. Mutta miten sokeri vaikuttaa muistiimme? Sokeri on välttämätöntä muistin toiminnalle, mutta liiallisesta sokerin käytöstä on muistille haittaa.

Ensinnäkin aivot tarvitsevat glukoosia, joka on yksi sokerin muoto. Glukoosi on aivojen polttoainetta, jota ilman aivot eivät pysty toimimaan. Esimerkiksi Iso-Britanniassa tehdyssä tutkimuksessa koululaiset, jotka joivat sokeripitoisen juoman, selvisivät paremmin muistitehtävästä kuin luokkatoverinsa.

Toisaalta yhdysvaltalaiset tutkijat havaitsivat hiirillä tehdyissä kokeissa, että liiallinen sokerin syöminen heikensi muistin toimintaa. Se aiheutti myös normaalia nopeampaa aivosolujen vanhenemista. Nämä tutkimustulokset osoittavat, että sokeria tulee käyttää kohtuullisesti. Välipalan syöminen ennen iltapäivän viimeisiä oppitunteja ei siis ole huono idea, mutta liiallista sokerin syöntiä on syytä välttää.

Lähteet:

Benton, D., & Stevens, M. K. (2008). The influence of a glucose containing drink on the behavior of children in school. *Biological Psychology*, 78(3), 242-245.

Hsu, T. M., Konanur, V. R., Taing, L., Usui, R., Kayser, B. D., Goran, M. I., & Kanoski, S. E. (2015). Effects of sucrose and high fructose corn syrup consumption on spatial memory function and hippocampal neuroinflammation in adolescent rats. *Hippocampus*, 25(2), 227-239.

ASiantuntijamme VASTAAVAT - PALSTA

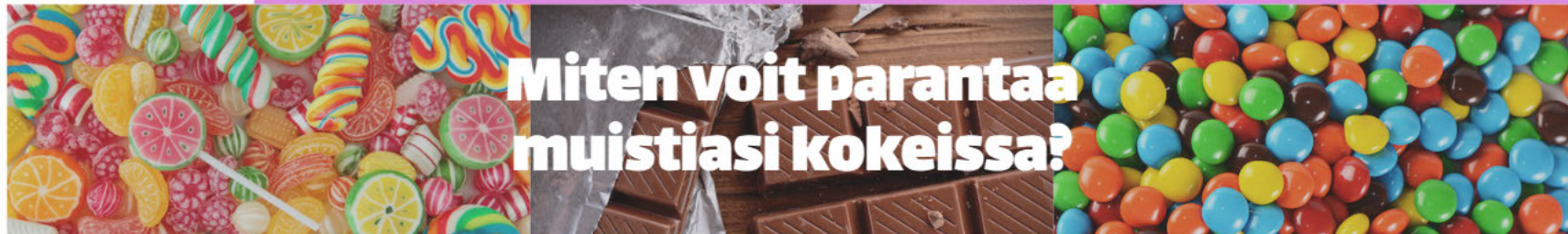
Heljä Saarenkulma
Terveystieteiden tutkija

Heljä Saarenkulma on
terveystieteiden tohtori,
jonka tutkimus
keskittyy muistin
toimintaan aina lapsista
vanhuksiin.

Yhteystiedot:
helja.saarenkulma@kttk.fi

Tuotteet Tarjoukset Yhteystiedot

Me kaikki tiedämme, että se mitä syömmme vaikuttaa meihin monella tapaa. Vaikutukset ulottuvat jopa mielialaamme ja muistiimme! Ennen tärkeitä kokeita on syytä varmistaa, että aivosi saavat riittävästi energiaa sokerista. Sokeri nimittäin parantaa muistiasi.

Asiakaskyselyssämme monet opiskelijat olivat sitä mieltä, että sokerin syönti ennen koetta parantaa heidän muistiaan ja auttaa heitä ratkaisemaan vaikeita tehtäviä. Asiakkaidemme mukaan karkkien napostelu auttaa myös hallitsemaan jännitystä ennen tärkeää koetta.

Jotta muistisi olisi parhaimmillaan kokeessa, varmista riittävät sokeritasot välipalapatukalla! Karkkitaivaasta löytyy runsas valikoima välipalapatukoita. Neuvoja sopivan tuotteen valintaan voi aina kysyä myyjältä, painottaa myymäläpäällikkömme Sari-Miia Siltanen. Kannattaa seurata myös uutuuksiamme. Makuja riittää niin, ettet varmasti pääse kyllästymään!

Menestystä kokeisiin!
Venni Häkkänen, Karkkitaivaan toimitusjohtaja

Suomen suurin
karkkivalikoima

Uusimmat uutuudet meiltä

Karkit arkeen ja juhlaan

Oppilaiden vastaamat kysymykset – esimerkkinä blogiteksti

(oppilaat saavat palautetta kirjoittajan, pääväitteen ja evidenssi tunnistamisesta)

Vastaa nyt Maxin laatimiin kysymyksiin. Valitse yksi vaihtoehto, joka mielestäsi vastaa parhaiten kysymykseen.

Kuka on kirjoittanut tekstin?

- ☐ Heli Nieminen
- ☒ Minna T. Sääksi
- ☐ WordSpace

Katso, oletko samaa mieltä Maxin kanssa.

Hienoa! Kirjoittaja on Minna T. Sääksi

Arvioi, kuinka paljon kirjoittajalla on asiantuntemusta sokerin vaikutuksista.

Vain vähän ☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 Hyvin paljon

Lukitse vastaus

Ajattelen näin, koska

- ☒ hän on kolmen lapsen äiti.
- ☐ hän ei ole terveysalan asiantuntija.
- ☐ hän on kirjoittanut asiasta internetiin.
- ☐ hän kertoo paljon sokerin vaikutuksista.

Arvioi, kuinka kovasti kirjoittaja haluaa kertoa oikeaa tietoa.

1 2 3 4 5 6
Ei lainkaan ☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Erittäin kovasti

Lukitse vastaus

Ajattelen näin, koska

- ☐ hänellä on paljon lukijoita.
- ☐ hän on kirjoittanut tekstin internetiin.
- ☒ hän yrittää saada vanhemmat muuttamaan toimintaansa.
- ☐ hänen velvollisuutensa on kertoa oikeaa tietoa.

Mikä on tekstin pääväite eli mitä kirjoittaja väittää?

- ☐ Lapset olivat villejä syntymäpäivillä.
- ☐ Lapsille tarjottiin limsaa, kakkua ja tikkareita.
- ☒ Sokeri aiheuttaa lapsissa ylivilkkautta.

Katso, oletko samaa mieltä Maxin kanssa.

Hienoa! Tekstin pääväite on "Sokeri aiheuttaa lapsissa ylivilkkautta"

Millä kirjoittaja perustelee eli tukee pääväitettään?

- ☐ Muiden vanhempien kokemuksilla
- ☒ Omilla havainnoillaan
- ☐ Sillä, mitä hänen tyttärensä kertoi hänelle

Katso, oletko samaa mieltä Maxin kanssa.

Hienoa! Kirjoittaja tukee pääväitettä omilla havainnoillaan.

Arvioi, kuinka hyvin kirjoittaja pystyy tukemaan pääväitettä omilla havainnoillaan.

1 2 3 4 5 6
Ei kovin hyvin ☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Erittäin hyvin

Lukitse vastaus

Ajattelen näin, koska

- ☐ hän näki muutoksen omilla silmillään.
- ☐ hän kuvasi tapahtumat tarkasti.
- ☒ hän tukeutuu vain yhteen havaintoon.
- ☐ hän osoitti, että vain sokeri on voinut aiheuttaa ylivilkkauden.

Hienoa! Olet vastannut kaikkiin sivua koskeviin kysymyksiin. Anna vastaustesi perusteella vielä arvio sivun luotettavuudesta.

Kuinka luotettavana pidät sivua?

Arvioi sivun luotettavuutta asteikolla 1-6. Mitä suurempi numero, sitä luotettavampi sivu mielestäsi on.

1 2 3 4 5 6
Ei kovin luotettava ☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Erittäin luotettava

Uskon, että osaan arvioida hyvin myös seuraavan sivun.

Väittämä kuvaa minua 1 = erittäin huonosti / 2 = huonosti / 3 = melko huonosti / 4 = ei hyvin eikä huonosti / 5 = melko hyvin / 6 = hyvin / 7 = erittäin hyvin.

1 2 3 4 5 6 7
Erittäin huonosti ☐ ☐ ☐ ☒ ☐ ☐ ☐ Erittäin hyvin

Siirry tehtävässä eteenpäin.

Järjestelytehtävä

(Oppilaat näkevät vasemalla puolella vastauksensa sivuttain ja pystyvät navioidamaan sivujen välillä)

Laita nettisivut järjestykseen luotettavuuden mukaan.

Näet vasemmalla puolella vastauksesi sivuja koskeviin kysymyksiin. Klikkaamalla sivun otsikkoa näet kyseiseen sivuun liittyvät vastauksesi. Voit tarkastella vastauksiasi, kun laitat lukemasi tekstit järjestykseen niiden luotettavuuden perusteella.

Voit siirtää tekstejä raahaamalla tai klikkaamalla oikealla olevista ylös/alas napeista. Laita **luotettavin teksti ylimmäksi** ja **epäluotettavin alimmaksi**.

1.	Miksei synttärit voisi olla sokerittomat?	↑ ↓
2.	Lasten sokerihumala - totta vai tarua?	↑ ↓
3.	Miten sokeri vaikuttaa muistiimme?	↑ ↓
4.	Miten voit parantaa muistiasi kokeissa?	↑ ↓

☐ Olen tyytyväinen järjestykseen

Laitathan nettisivut ensin järjestykseen.

Oppilaan saama palaute järjestelytehtävästä

Vasemmalla näet oman järjestyksesi ja oikealla Maxin järjestyksen.

Kun olet vertaillut omaa järjestystäsi Maxin järjestykseen, lähetä omat vastauksesi sivun oikealla puolella olevasta painikkeesta.

Sinun järjestyksesi

1.	Lasten sokerihumala - totta vai tarua?
2.	Miten sokeri vaikuttaa muistiimme?
3.	Miksei synttärit voisi olla sokerittomat?
4.	Miten voit parantaa muistiasi kokeissa?

Maxin järjestys

1.	Miten sokeri vaikuttaa muistiimme?
2.	Lasten sokerihumala - totta vai tarua?
3.	Miten voit parantaa muistiasi kokeissa?
4.	Miksei synttärit voisi olla sokerittomat?